

podrobně charakterizovala život a dílo zakladatele Otokara Chlupa i jeho spolupracovníků (Uher, Velínský, Dvořáček).

Osobností, která byla trvale předmětem jejího zájmu, byl Jan Amos Komenský. Po celé své působení mu věnovala pozornost v podobě studií, srovnávacích analýz, přehledů a antologií. V tomto směru jako by vystihla základní tradici katedry, vtisknutou jí již Otokarem Chlupem. Je opravdu smutné, že se o svém největším a světově uznávaném pedagogickém mysliteli dozvídáme spíše ze zahraničí než od našich autorů. Její dlouhodobá analýza Komenského odkazu stála u kořene jejich připomínek některým mladším badatelům: „A není to již u Komenského? Jak to však mohou vědět, když ho nečtou“. Jen v devadesátých letech věnovala doc. Veselá této problematice tři studie: „Aktuální problémy výchovy ve světle odkazu J. A. Komenského“ (1991), „Některé problémy školy ve světle odkazu J. A. Komenského“ (1993) a „Komenského teorie školy aneb dialog s minulostí“ (1997).

Novou šanci pro své pedagogické působení dostala doc. Veselá, když byla v roce 1993 zvolena předsedkyní České pedagogické společnosti. Projevily se její organizační schopnosti i schopnosti komunikace, aktivizovala se členská základna společnosti a Česká pedagogická společnost po letech určitého útlumu vstoupila do našeho pedagogického života s novou aktivitou. Zvláště patrný byl její vliv na časopis České pedagogické společnosti „Pedagogická orientace“. Od redaktorského převzetí časopisu v roce 1997 časopis získal svůj profil a významně se uplatňuje na české pedagogické scéně.

Když v roce 1997 odchází do důchodu, odchází tam doc. Veselá plna sil, aktivity a plánů do budoucna. Dál externě přednáší, vede diplomové i doktorské práce, spolupracuje se školskými a kulturními institucemi, publikuje, recenzuje a je stále jedním z aktivistů brněnského pedagogického života. Za veškerou dosavadní práci jí vřele blahopřejeme a do dalšího života jí přejeme mnoho úspěchů, sil a aktivity.

Vladimír Jůva, sen.

Vzpomínka překladatele na doc. PhDr. Libora Pechu, CSc.

Není tajemstvím, že lidský život není nekonečný, avšak jakkoliv s tím počítáme, při setkání s jevem odchodu do jiných končin jsme téměř vždycky zaskočeni a zpytujeme vlastní svědomí, jak bychom se zachovali my ve stejné situaci a co jsme udělali za svůj život.

Dne 24. března 2002 odešel doc. Libor Pecha. Nemohu hovořit o celé životní dráze tohoto pedagoga, ale poslední měsíce jeho života, kterých jsem byl svědkem, byly pro mě velmi poučné. Již těžce nemocen nejenže nikdy nemluvil o svých zdravotních problémech, nepočítaje zdvořilostní omluvy za okamžitou fyzickou nevolnost, ale vždy byl zaměřen do budoucna, měl tvůrčí cíle, plánoval jejich dosažení. Právě v tom se projevovala jeho lidská vlastnost žít plným životem v mezích svého zdravotního stavu. Nebyl u něj ani náznak sebelitosti, žádné uzavírání do sebe. Při setkáních s ním člověk mohl nabyt dojmu, že tělo v posledním období představo-

valo pro doc. Pechu spíše přítěž, objektivní překážku, na kterou se občas dokázal i rozzlobit, pokud ho příliš brzdilo v jeho rozletu.

Je smutné mluvit o člověku, s nímž jsem se ještě donedávna scházel a který byl plný tvůrčích plánů, v minulém čase. Přesto chci nyní připomenout další významný rys osobnosti doc. L. Pechy, kterým rozhodně vynikal a byl spojen s jeho profesionalitou v badatelské oblasti. Měl jsem štěstí překládat jeho články a texty jeho vystoupení na různých vědeckých konferencích již od roku 1988. Ještě v únoru 2002 jsme stihli dokončit překlad jeho poslední knihy o Makarenkovi (*Krutá poéma*), která bude vydána pod záštitou mezinárodní makarenkologické společnosti v Rusku a na Ukrajině. Autor, pišící o významné osobnosti, zejména o slavné a úspěšné osobnosti pedagoga, musí odolávat četným nástrahám, chce-li vytvořit dílo vyvážené a nadčasové. Vždy existuje pokušení zakomponovat do něj senzační odhalení a nenápadně položit otázku vířící chorobnou představivostí senzacechtivého čtenáře, sklouznout k hodnocení poplatnému době, vyvolanému buď politickou objednávkou, nebo obecnou atmosférou ve společnosti či v odborných kruzích. Kromě toho profesní úspěšnost historické osobnosti pedagoga svádí k napsání biografie, která se spíše podobá životopisu svatého muže. Docentu Pechovi se podařilo zachovat vzácný nadhled tím spíše, že do jeho tvorby zasáhly radikální změny ve společnosti, které zcela jistě vyvíjely nátlak na autora, kromě jiného i proto, že předmětem jeho zkoumání byl Makarenko – pedagog, který byl za dob své praktické činnosti kritizován oficiálními představiteli a tzv. teoretiky pedagogiky, po smrti však byl přivlastněn a kanonizován. Životopis Makarenka je podrobnou analýzou nejrůznějších aspektů, které měly vliv na formování jeho osobnosti a pedagogického systému. Není-li to zbytečné pitvání? Není lepší zachovat určité stravitelné dekorum? Právě naopak! V hluboké analýze osobnosti, která umožňuje vystoupit za rámeček ikony a spatřit živého člověka, přece spočívá hodnota tohoto díla a vědecká prozíravost autora. Pozorné přečtení této biografie může povědět budoucím pedagogům o reálných problémech, teoretikům poskytuje materiál k zjištění určitých zákonitostí. V tom vidím největší přínos doc. Pechy v oblasti biografického zkoumání. Dovolím si tvrdit, že na rozdíl od většiny autorů, kteří přistupují k napsání životopisu osobnosti dle určitých zákonitostí, *Krutá poéma* doc. Pechy poskytuje možnost teprve zjišťovat zákonitosti, které existují, například ve vztazích: společnost a pedagog-novátor, konzervativnost pedagogiky a inovace, osobnost pedagoga a jeho systém atp.

Možná, že je to nezvyklé, ale na závěr bych chtěl říct něco optimistického. Život vědce a pedagoga pokračuje v jeho dílech, žácích a pokračovatelích. Věřím, že fundamentální životní dílo pana doc. Pechy bude inspirací pro další pokolení učitelů a badatelů.

Andrej Pavlov